

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η Μ Ε ΑΡΙΘΜΟ 187/2016

ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Β' ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ

Συνεδρίαση της 23^{ης} Ιουνίου 2016

Σύνθεση

Πρόεδρος: Μιχαήλ Απέσσος, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους .

Μέλη : Χρυσαφούλα Αυγερινού, Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδροι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ιωάννης Διονυσόπουλος, Στέφανος Δέτσης, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Παναγιώτης Παππάς, Σταύρος Σπυρόπουλος , Βασίλειος Καραγεώργος, Χρήστος Μητκίδης , Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους .

Αριθμός Ερωτήματος : Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ.600/6981/Σ.1930/11-5-2016 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ)/Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών & Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ)/Διεύθυνσης Αμυντικών Προγραμμάτων και Κύριων Συμβάσεων (ΔΑΠΚΣ)/Τμήματος Παρακολούθησης Κύριων Συμβάσεων.

Ερωτήματα : 1. Ερωτάται, ενόψει του πραγματικού που δίδεται από την Υπηρεσία και των εγγράφων που συνοδεύουν το ερώτημα, αν η αρξάμενη ποινική διαδικασία κατά των οργάνων ή εκπροσώπων των εταιρειών «Α.....» και «RH...», διαδόχων της εταιρείας «STN Α.....», και διαφόρων φυσικών προσώπων για τη διερεύνηση και ποινική αξιολόγηση αξιόποινων πράξεων που φέρεται να τελέστηκαν σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου/Υπουργείου Εθνικής Άμυνας κατά τη σύναψη συμβάσεων προμήθειας οπλικών συστημάτων και αντισταθμιστικών ωφελημάτων με το Ελληνικό

Δημόσιο, μπορεί να επηρεάσει καθ' οιονδήποτε τρόπο την εξέλιξη των εν λόγω συμβάσεων, στις οποίες συμμετείχαν καθ' οιονδήποτε τρόπο (π.χ. ως προμηθεύτριες, υποκατασκευάστριες κλπ) οι ως άνω δύο εταιρείες.

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, ερωτάται αν η Υπηρεσία ή ο Έχων την Οικονομική Εξουσία (εφεξής ΕΟΕ) έχει την υποχρέωση ή τη δυνατότητα να αναστείλει ή να διακόψει τις διοικητικές ενέργειες, που αφορούν από πλευράς Ελληνικού Δημοσίου/Υπουργείου Εθνικής Άμυνας στην εξέλιξη των παραπάνω συμβάσεων και ειδικότερα να αναστείλει ή να διακόψει την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου/Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, σε περίπτωση μάλιστα κατά την οποία οι ως άνω συμβαλλόμενες εταιρείες συνεχίζουν να εκπληρώνουν τις αντίστοιχες δικές τους.

3. Με αφορμή τα παραπάνω δύο ερωτήματα, αναφέρονται ακόμα άλλα τέσσερα γενικότερου ενδιαφέροντος για το Υπουργείο . Ερωτάται λοιπόν:

α. Αν, η ύπαρξη απλά και μόνο υπονοιών ή απλής πληροφόρησης για τέλεση ποινικών αδικημάτων, τα οποία συνιστούν πράξη ή πράξεις διαφθοράς, πριν από την υπογραφή μιας κύριας σύμβασης προμήθειας οπλικών συστημάτων και της αντίστοιχης ΑΩ ή κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους επηρεάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο την εξέλιξή τους από πλευράς Υπηρεσίας ή του ΕΟΕ.

β. Αν η διαβίβαση στις ανακριτικές αρχές των διοικητικών φακέλων με τις σε εξέλιξη ευρισκόμενες κύριες συμβάσεις προμήθειας οπλικών συστημάτων και των αντίστοιχων ΑΩ για ποινική διερεύνηση και αξιολόγηση, χωρίς καν την ύπαρξη υπονοιών για την τέλεση αξιόποινων πράξεων, επηρεάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο την εξέλιξή τους από πλευράς Υπηρεσίας ή του ΕΟΕ.

γ. Αν η άσκηση ποινικής δίωξης ή η έκδοση κατηγορητηρίου ή η έκδοση τελεσίδικης ή αμετάκλητης καταδικαστικής δικαστικής απόφασης, που θα αφορά την τέλεση πράξεων διαφθοράς, παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας, ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα για εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα, που ενήργησαν μέσα στον κύκλο συμφερόντων είτε των προμηθευτριών του Δημοσίου εταιρειών είτε αυτού τούτου του Δημοσίου, μπορεί να επηρεάσει την εξέλιξη μίας τέτοιας κύριας σύμβασης προμήθειας οπλικών συστημάτων και της αντίστοιχης ΑΩ ή αν έχει το δικαίωμα ή την υποχρέωση ο ΕΟΕ, μετά από αμετάκλητη καταδικαστική δικαστική απόφαση, να παραπέμψει την υπόθεση σε αρμόδιο δικαστήριο προκειμένου να κριθεί η περαιτέρω εξέλιξη της σύμβασης.

δ. Αν η Υπηρεσία ή / και ο ΕΟΕ δικαιούται ή υποχρεούται να σταματήσει την εξέλιξη μιας κύριας σύμβασης προμήθειας οπλικού συστήματος και της αντίστοιχης ΑΩ μόνο μετά από ρητή σχετική εντολή των αρμόδιων εισαγγελικών αρχών.

Εισηγητής : Γεώργιος Σπ. Ανδρέου , Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Για τα ως άνω ερωτήματα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως ακολούθως:

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

[1]. Από τα στοιχεία του φακέλου του ερωτήματος προκύπτουν τα εξής πραγματικά περιστατικά:

[2]. Το Πρωτοδικείο Αθηνών/Ανακριτικό ν. 4022/2011, με το έγγραφό του με αριθμό πρωτ. 500/17-9-2014, έκανε γνωστό στο ΝΣΚ ότι ενεργεί κύρια ανάκριση κατά των Μ.Μ. κλπ (συν. 13) για τα αδικήματα α) της ενεργητικής δωροδοκίας από κοινού, στρεφόμενης κατά του Ελληνικού Δημοσίου κάτω από ιδιάζουσες επιβαρυντικές συνθήκες (αντικείμενο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας), από την οποία το όφελος που πέτυχε ή επεδίωξε ο δράστης ή η ζημία που προξενήθηκε ή απειλήθηκε στο Δημόσιο είναι ιδιαίτερος μεγάλης αξίας και υπερβαίνει το ποσό των 150.000 ευρώ και β) της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες από κοινού τελεσθείσες κατ' επάγγελμα.

[3]. Στο αυτό ως άνω έγγραφο εκτίθεται, επίσης, ότι η γερμανική εταιρεία «STN A....» συμμετείχε I) ως υποκατασκευάστρια α) στο εξοπλιστικό πρόγραμμα της προμήθειας των υποβρυχίων τύπου 214 APXIMHΔΗΣ (Κύρια Σύμβαση 012B/2000) (βλ. με α/α 11 στο Παράρτημα «Β», που συνοδεύει το έγγραφο των ερωτημάτων) και β) στο οπλικό και ανθυποβρυχιακό σύστημα SONAR, (επί μέρους συμβατικό αντικείμενο της ως άνω Κύριας Σύμβασης), II) ως υποκατασκευάστρια α) στο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των υποβρυχίων τύπου 209 ΠΟΣΕΙΔΩΝ (Κύρια Σύμβαση 021B/2000) (βλ. με α/α 12 στο Παράρτημα «Β» που συνοδεύει το έγγραφο των ερωτημάτων) , β) στο οπλικό και ανθυποβρυχιακό σύστημα SONAR (επί μέρους συμβατικό αντικείμενο της προαναφερόμενης Κύριας Σύμβασης).

[4]. Το έτος 2003 η ως άνω εταιρεία «STN A.....» διαχωρίσθηκε σε δύο εταιρείες: α) Στην εταιρεία «Α...», που τη διαδέχθηκε στην υλοποίηση των ανωτέρω εξοπλιστικών

προγραμμάτων, και β) στην εταιρεία «RH....», που τη διαδέχθηκε στην υλοποίηση άλλων εξοπλιστικών προγραμμάτων.

[5]. Κατά των οκτώ (8) πρώτων από τους δέκα τρεις (13) κατηγορούμενους της παραγράφου [2] φαίνεται να υπάρχουν βάσιμες υπονοιες ότι υπό την ιδιότητα αυτών ως στελεχών, μελών του Δ.Σ. ή/και υπευθύνων πωλήσεων της εταιρείας «STN A....» και της διαδόχου αυτής «A...», υπεσχέθησαν και παρέσχον, μέσω του συνεργάτη τους Π.Ε. και των εταιρειών αυτού, παράνομα ωφελήματα περίπου 30.000.000 ευρώ σε έλληνες αξιωματούχους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, προκειμένου αυτοί να ενεργήσουν κατά παράβαση των καθηκόντων τους, ώστε να ανατεθεί η προμήθεια των ανωτέρω οπλικών και ανθυποβρυχιακών συστημάτων στην ως άνω γερμανική εταιρεία και όχι στους ανταγωνιστές της. Με τον τρόπο αυτό ωφέλησαν μεν την εταιρεία «STN A...» και τη διάδοχό της «A....», που ανέλαβε το έργο έναντι των ανταγωνιστών της, αλλά ζημίωσαν αντίστοιχα το Ελληνικό Δημόσιο επιβαρύνοντάς το τουλάχιστον με το ποσό των 30.000.000 ευρώ, που δαπανήθηκε για τη δωροδοκία των ελλήνων αξιωματούχων και μεταφέρθηκε, όπως γίνεται σ' αυτές τις περιπτώσεις, στο συμφωνηθέν τίμημα της προμήθειας. Επίσης, οι ίδιοι κατηγορούμενοι φαίνεται ότι χρησιμοποίησαν τις εταιρείες του Π.Ε. και τους τραπεζικούς λογαριασμούς των εταιρειών αυτών, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε χώρες του εξωτερικού, προκειμένου τα χρηματικά ποσά της δωροδοκίας να διοχετευθούν σε λογαριασμούς των δωροδοκηθέντων προσώπων χωρίς να αποκαλυφθεί η παράνομη προέλευσή τους.

[6]. Κατά των υπολοίπων πέντε (5) από τους δέκα τρεις (13) κατηγορούμενους φαίνεται ότι υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι υπό την ιδιότητα αυτών ως στελεχών, μελών του Δ.Σ. ή/και υπευθύνου πωλήσεων της εταιρείας «STN A....» και της διαδόχου αυτής «RH...» υπεσχέθησαν και παρέσχον, μέσω του συνεργάτη τους Π.Ε. και των εταιρειών αυτού, παράνομα ωφελήματα περίπου 32.000.000 ευρώ σε έλληνες αξιωματούχους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, προκειμένου αυτοί να ενεργήσουν κατά παράβαση των καθηκόντων τους, ώστε να ανατεθεί η προμήθεια των 54 συστημάτων K/B STINGER επί οχήματος ASRAD HELLAS στην ως άνω γερμανική εταιρεία και όχι στους ανταγωνιστές της. Με τον τρόπο αυτό ωφέλησαν μεν την εταιρεία «STN A....» και τη διάδοχό της «RH...», που ανέλαβε το έργο έναντι των ανταγωνιστών της, αλλά ζημίωσαν αντίστοιχα το Ελληνικό Δημόσιο επιβαρύνοντάς το τουλάχιστον με το ποσό των 32.000.000 ευρώ, που δαπανήθηκε για τη δωροδοκία των ελλήνων αξιωματούχων και μεταφέρθηκε, όπως γίνεται σ' αυτές τις περιπτώσεις, στο συμφωνηθέν τίμημα της προμήθειας. Επίσης, οι ίδιοι κατηγορούμενοι φαίνεται ότι

χρησιμοποίησαν τις εταιρείες του Π.Ε. και τους τραπεζικούς λογαριασμούς των εταιρειών αυτών, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε χώρες του εξωτερικού, προκειμένου τα χρηματικά ποσά της δωροδοκίας να διοχετευθούν σε λογαριασμούς των δωροδοκηθέντων προσώπων χωρίς να αποκαλυφθεί η παράνομη προέλευσή τους.

[7]. Το Ελληνικό Δημόσιο με το δικόγραφο με ημερομηνία 21-10-2014 δήλωσε ενώπιον του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών παράσταση πολιτικής αγωγής κατά των Μ.Μ. κλπ (συν. 13), που κατηγορούνται για τα ποινικά αδικήματα α) Της ενεργητικής δωροδοκίας στρεφόμενης κατ' αυτού κάτω από ιδιάζοντως επιβαρυντικές περιστάσεις, όπως έχουν ήδη περιγραφεί στις παραγράφους [5] και [6] της παρούσας Γνωμοδότησης και β) της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες από κοινού κατ' εξακολούθηση τελεσθείσες κατ' επάγγελμα, όπως έχουν περιγραφεί στις αυτές ως άνω παραγράφους [5] και [6], και αιτήθηκε να υποχρεωθεί κάθε ένας από τους κατηγορούμενους να του καταβάλει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, που υπέστη από τις πράξεις των, με τη ρητή επιφύλαξη να επιδιωχθεί κατά την επ' ακροατηρίω διαδικασία ή με ιδιαίτερο δικόγραφο ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων, τόσο έναντι των κατηγορουμένων όσο και έναντι οποιουδήποτε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου και δη έναντι των εμπλεκόμενων εταιρειών, η ικανοποίηση κάθε περαιτέρω αξίωσης αυτού, που αφορά σε υλικές ζημιές και περαιτέρω ηθική βλάβη, που προέρχεται είτε από τη διάπραξη των αδικημάτων, στα οποία αφορά η στο θέμα αναφερόμενη ποινική δίωξη είτε από τη διάπραξη του βασικού αδικήματος, από το οποίο προήλθαν τα παράνομα έσοδα, στην παράνομη νομιμοποίηση των οποίων απέβλεψαν οι κατηγορούμενοι είτε ακόμη από αντισυμβατικές συμπεριφορές στα πλαίσια υλοποίησης των προγραμμάτων προμηθειών.

[8]. Στη συνέχεια, το Ελληνικό Δημόσιο με το δικόγραφο με ημερομηνία 10-11-2014 δήλωσε επίσης ενώπιον του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών παράσταση πολιτικής αγωγής κατά της στη Βρέμη της Γερμανίας εδρεύουσας εταιρείας με την επωνυμία «Α...» ως αστικώς υπεύθυνης και κατά της επίσης στη ίδια πόλη της Γερμανίας εδρεύουσας εταιρείας «RH....» ως αστικώς υπεύθυνης, διότι οι προαναφερόμενοι δέκα τρεις κατηγορούμενοι, δηλ. οι Μ.Μ. κλπ (συν. 13), διέπραξαν τα σ' αυτούς αποδιδόμενα ποινικά αδικήματα επ' ωφελεία των καθ' ών η ως άνω δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής δύο εταιρειών υπό την ιδιότητα αυτών ως στελεχών, μελών του Δ.Σ. ή/και υπευθύνων πωλήσεων της εταιρείας «STN Α....» και δύο

διαδόχων αυτής «Α...» και «RH....» ενεργώντας ως προστηθέντες των εταιρειών αυτών.

[9]. Με το ως άνω δικόγραφο το Ελληνικό Δημόσιο ειδικότερα προέβαλε ότι οι προαναφερόμενοι δέκα τρείς (13) κατηγορούμενοι, ενεργώντας ως προστηθέντες των ως άνω εταιρειών και σε βάρος αυτού του ιδίου, κατέστησαν τις εν λόγω εταιρείες οφειλέτες εις ολόκληρον του ποσού της αποζημίωσης για την αποκατάσταση της ζημίας και την χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, που υπέστη από τις ως άνω αξιόποινες πράξεις τους, και αιτήθηκε να υποχρεωθεί κάθε μία από τις καθ' ύν δύο εταιρείες να καταβάλει ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, που υπέστη τα εξής χρηματικά ποσά: α) Η πρώτη καθ' ής «Α....» το ποσό των οκτώ εκατομμυρίων (8.000.000) ευρώ εις ολόκληρον με τους οκτώ πρώτους κατηγορούμενους και β) η δεύτερη καθ' ής «RH....» το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ εις ολόκληρον με τους πέντε τελευταίους κατηγορούμενους, ρητά επιφυλαχθέν για κάθε περαιτέρω αξίωσή του, που αφορά σε υλικές ζημιές και περαιτέρω ηθική βλάβη.

[10]. Μετά από όλες τις παραπάνω εξελίξεις, η εταιρεία «RH....» διαβίβασε, μέσω του πληρεξουσίου δικηγόρου της Η - Ρ.Η., στον Έλληνα Υπουργό Εθνικής Άμυνας επιστολή με ημερομηνία 23-2-2015, στην οποία η γερμανική εταιρεία εξέφρασε κατ' αρχάς την επιθυμία τα εύλογα προβλήματα, που έχουν προκύψει εξαιτίας των δικαστικών ερευνών σε θέματα διαφθοράς, να λυθούν γρήγορα και συναινετικά. Στη συνέχεια δε, παρέσχε την πληροφορία ότι η Εισαγγελική Αρχή της Βρέμης ξεκίνησε το έτος 2013 δικαστική έρευνα μεταξύ μεγάλου αριθμού ατόμων εξαιτίας υποψίας τέλεσης του ποινικού αδικήματος της δωροδοκίας και φοροδιαφυγής. Η έρευνα επεκτάθηκε και στην εταιρεία «RH....» με την κατηγορία ότι η συγκεκριμένη εταιρεία, σε κάθε περίπτωση από αμέλεια, δεν είχε αντιληφθεί και δεν είχε σταματήσει την εγκληματική δράση συνεργατών της. Τον Σεπτέμβριο του έτους 2014 η εταιρεία «RH....» υπέβαλε στην Εισαγγελική Αρχή της Βρέμης το προκαταρκτικό αποτέλεσμα μίας εσωτερικής έρευνας την οποία είχε διεξαγάγει ο γερμανός δικηγόρος Η - Ρ.Η., και αμέσως ξεκίνησε διαβούλευση με την ως άνω Εισαγγελική Αρχή για την ταχεία λήξη της διαδικασίας (δηλαδή της δικαστικής έρευνας που είχε ξεκινήσει το έτος 2013). Κατόπιν τούτου, η εταιρεία αποδέχθηκε και πλήρωσε το πρόστιμο, που της είχε επιβληθεί τον Δεκέμβριο 2014 και που αφορούσε παρατυπίες των οργάνων της κατά την προμήθεια του οπλικού προγράμματος ASRAD στην Ελλάδα. Τέλος η ίδια γερμανική εταιρεία, αφού δήλωσε ότι αντιλαμβανόταν ότι στην Ελλάδα υπήρχε ανησυχία για πιθανές βλάβες

(ενν. από την διάπραξη ποινικών αδικημάτων) και την αποκατάστασή τους, χωρίς, όμως, αυτό να σημαίνει ότι αποδεχόταν ως δεδομένη μία βλάβη η δικαιολογημένη την αποκατάστασή της, πρότεινε την συγκρότηση ομάδας διαβούλευσης, προκειμένου να καταλήξουν (οι δύο πλευρές) σε θετικά αποτελέσματα ύστερα από δίκαιες συζητήσεις.

[11]. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας με το έγγραφό του με αριθμό πρωτ. Φ. 453/177/246743/Σ.223/9-4-2015 παρέσχε την εξουσιοδότησή του για την άμεση σύσταση διυπουργικής επιτροπής (ΥΠ.ΕΘ.Α. και ΥΠ.ΟΙΚ.), με τη συμμετοχή εκπροσώπου της Εισαγγελίας Εγκλημάτων Διαφθοράς, καθώς και του κατάλληλου προσωπικού από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, η οποία θα έπρεπε πρώτα να προσδιορίσει το ύψος των χρηματικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και, κατόπιν, να αναλάβει το έργο της διαπραγμάτευσης με τις δύο γερμανικές εταιρείες «Α.....» και «RH.....», με τη νομική υποστήριξη του ΝΣΚ/ Γραφείου Νομικού Συμβούλου ΥΕΘΑ.

[12]. Ακολούθως, ο Γενικός Διευθυντής της ΓΔΑΕΕ α) με το έγγραφό του με αριθμό πρωτ. Φ.453/5819/Σ.1598/29-4-2015/ΥΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/Τμ.Εξοπλιστικών Προγραμμάτων & Συμβάσεων Π.Ν. ζήτησε από τους αποδέκτες του ως άνω εγγράφου να του υποδείξουν το προσωπικό, που θα συμμετείχε στο έργο της διαπραγμάτευσης με τις προαναφερόμενες δύο γερμανικές εταιρείες, και β) με το έγγραφό με αριθμό πρωτ. Φ. 453/5716/Σ.1564/29-4-2015/ΥΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/Τμ. Παρακολούθησης Κύριων Συμβάσεων προς τον πληρεξούσιο δικηγόρο της «RH.....» εξέφρασε την επιθυμία να συναντηθούν για πρώτη φορά τα δύο συμβαλλόμενα μέρη μέσα στο χρονικό διάστημα από 6 έως 8 Μαΐου 2015.

[13]. Η συσταθείσα Επιτροπή Προσδιορισμού των χρηματικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου κατά της γερμανικής εταιρείας «RH.....» προσδιόρισε τις χρηματικές απαιτήσεις του Δημοσίου κατά της εν λόγω εταιρείας στο συνολικό ποσό των 207.421.046,57 ευρώ, όπως προκύπτει από την παράγραφο θ' του από 7,8,10,11 και 17 Δεκεμβρίου 2015 Πρακτικού της, το οποίο συγκαταλέγεται μεταξύ των εγγράφων του φακέλου του διερευνώμενου ερωτήματος.

[14]. Μετά από τα παραπάνω, η Υπηρεσία υπέβαλε το υπό διερεύνηση ερώτημα, για την πληρότητα του οποίου παρατίθενται αυτοίσιτοι: α) ο πίνακας των κύριων συμβάσεων, που βρίσκονται σε εξέλιξη και που έχουν διαβιβασθεί αρμοδίως προς δικαστική διερεύνηση και β) ο πίνακας των συμβάσεων αντισταθμιστικών ωφελημάτων, που έχουν επίσης διαβιβασθεί αρμοδίως προς δικαστική διερεύνηση. Τους ως άνω δύο πίνακες έθεσε υπόψη μας η ερωτώσα Υπηρεσία.

[15]. ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΥΡΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΕΧΟΥΝ ΑΠΟΣΤΑΛΕΙ ΠΡΟΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ - ΕΡΕΥΝΑ

A/A	ΣΥΜΒΑΣΗ	ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	016Α/03	KRAUSS MAFFEI WEGMANN Υττοκατασκευαστής: RHEINMETALL DEFENCE ELECTRONICS Gmbh	Προμήθεια Άρματος Μάχης LEO-2 HELL	Εισαγγελική Παραγγελία (έγγραφο από Εισαγγελική Αρχή με το οποίο παραγγέλλεται η αποστολή στοιχείων)
2	034Α/03	NH INDUSTRIES	Προμήθεια 20 Ε/Π NH-90, Συναφής ολοκληρωμένη υποστήριξη	Εισαγγελική Παραγγελία
3	025 Α/99	EABAE	ΣΕΖΜ «ΕΡΜΗΣ» ΦΑΣΗ Β'	Εισαγγελική Παραγγελία
4	035Α/03	BOEING	Προμήθεια 12 ΕΕ/Π ΑΗ- 64DHA	Εισαγγελική Παραγγελία
5	015Γ/03	RAYHEON	Προμήθεια Συστημάτων Αυτοπροστασίας ASPIS II για Α/Φ F-16	Εισαγγελική Παραγγελία
6	037Γ/00	EUROCOPTER	Προμήθεια 6 Ε/Π (4+2 option) τύπου AS-332C1, Υπηρεσίες και Υλικά Υποστήριξης	Εισαγγελική Παραγγελία
7	022Α/99	SAAB MICROWAVE SYSTEMS AB	Προμήθεια 4 ΑΣΕΠΕ ERIEYE/SAAB	Εισαγγελική Παραγγελία
8	026Γ/00	DASSAULT- THALES- SNECMA	Προμήθεια 15 Α/Φ MIRAGE 2000-5 & Αναβάθμιση 10 υπαρχόντων Α/Φ MIRAGE 2000	Εισαγγελική Παραγγελία
9	004Γ/03	Alenia Aeronautica S.p.A	Προμήθεια 8 Α/Φ C-27J, Συναφής ολοκληρωμένη υποστήριξης	Εισαγγελική Παραγγελία
10	GR-P-GLI (2015)		Εκσυγχρονισμός Μέσης Ζωής-Αναβάθμιση- Ολοκλήρωση Νέων Επιχειρησιακών	Εισαγγελική Παραγγελία
			Συστημάτων Για Την Επιχειρησιακή Εκμετάλλευση Εως 5 Α/Φ P-3B ΤΟΥ ΠΝ	

11	012B/00	Ελληνικά Ναυπηγεία Α.Ε. Υποκατασκευαστής: ATLAS ELEKTRONIK Gmbh	Πρόσκτηση 3+1 Υποβρυχίων τ. 214	Εισαγγελική Παραγγελία
12	021 B/02	Ελληνικά Ναυπηγεία Α.Ε. Υποκατασκευαστής: ATLAS ELEKTRONIK Gmbh	Εκσυγχρονισμός Μέσης Ζωής 3 Υποβρυχίων τ. 209	Εισαγγελική Παραγγελία
13	011 B/01	RHEINMETALL DEFENCE ELECTRONICS Gmbh (πρώην STN ATLAS ELEKTRONIK Gmbh)	Πρόσκτηση Εξομοιωτή Επιθέσεως Υ/Β και ενός κτιρίου	Το ΥΠΕΘΑ/ΜΕΕ έχει αποστείλει στην Εισαγγελία Εγκλημάτων Διαφθοράς αντίγραφο της Έκθεσης Ελέγχου στην οποία προέβη.
14	01 OB/03	THALES NL	Πρόγραμμα Εκσυγχρονισμού Μέσης Ζωής έξι (6) Φρεγατών τ. «S»	Εισαγγελική Παραγγελία
15	007A/99	RAYTHEON	Προμήθεια Π/Σ Patriot	Εισαγγελική Παραγγελία
16	009A/99	ROSOBORONEXPORT	Προμήθεια TOR M-1	Εισαγγελική Παραγγελία
17	017A/01	KRAUSS MAFFEI WEGMANN Υποκατασκευαστής: RHEINMETALL WAFEN MUNITION	Προμήθεια 24 Α/Κ Πυροβόλων PZH/2000	Εισαγγελική Παραγγελία
18	027A/01	SONAKAEBE	Προμήθεια 18 Παρεμβολέων και 11 Κέντρων Ακροάσεως	Εισαγγελική Παραγγελία
19	Διακρατική/ Γερμανία	Υπουργείο Άμυνας Γερμανίας (BAAINBw) Εντολοδόχοι: RHEINMETALL DEFENCE ELECTRONICS Gmbh	Η από 03 Αυγ 05 Διακρατική Συμφωνία μεταξύ ΥΠΑΜ Ελλάδος- Γερμανίας για την Προμήθεια Μεταχειρισμένων Αρμάτων (Ενδιάμεση Λύση)	Εισαγγελική Παραγγελία

20	Διακρατική/ Γερμανία	Υπουργείο Άμυνας Γερμανίας (BAAINBw) Εντολοδόχοι: KRAUSS MAFFEI WEGMANN	Q/T43G/50093/5B152 Διακρατική Συμφωνία μεταξύ των ΥΠΑΜ Ελλάδας- Γερμανίας για Προμήθεια Συστήματος Εξομοίωσης Βολής Άρματος LEO1A5 (Tactical Team Training Simulator _JTTS}_ _	Εισαγγελικ ή Παραγγελί α
----	-------------------------	--	---	-----------------------------------

**[16]. ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΑΩ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΕΧΟΥΝ ΑΠΟΣΤΑΛΕΙ
ΠΡΟΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ - ΕΡΕΥΝΑ.**

A/A	ΣΑΩ	ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΗ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΚΠ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	20/99	EADS	Προμήθεια EPMHS II	Εισαγγελική Παραγγελία
2	28/00	DASSAULT AVIATION & THALES & SNECMA	Προμήθεια 15 Α/Φ Mirage 2000-5, αναβάθμιση 10 Mirage 2000 & προμήθεια Συναφών Ειδών και Υπηρεσιών	Εισαγγελική Παραγγελία
3	34/00	AIRBUS HELICOPTERS	Προμήθεια 4+2 Ε/Π AS- 332C1 CSAR Super Puma	Εισαγγελική Παραγγελία
4	13/03	KMW	Αρματα	Εισαγγελική Παραγγελία
5	22/03	BOEING COMPANY	Προμήθεια Δώδεκα (12) Ε/Π APACHE	Εισαγγελική Παραγγελία
6	20/00	UNITED TECHNOLOGIES / PRATT & WHITNEY	Προμήθεια Α/Κ F100- PW-229F-16Blk50+	Εισαγγελική Παραγγελία
7	04/03	ALENIA AIRMACHCHI	Προμήθεια Α/Φ C-27J SPARTAN	Εισαγγελική Παραγγελία/ ΣΔΟΕ
8	21/03	NHI INDUSTRIES	Προμήθεια Ε/Π NH-90	Εισαγγελική Παραγγελία / MEE

A/A	ΣΑΩ	ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΗ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΚΠ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
9	06/01	STN ATLAS ELEKTRONIK	Εξομοιωτής επιθέσεως (EME) Υ/Β	MEE
10	05/99	RAYTHEON	Προμήθεια συστημάτων PATRIOT	Εισαγγελική Παραγγελία
11	21/99	SELEXE.S. (ex-BAE SYSTEMS LIMITED)	Προμήθεια Επέκτασης του EPMΗΣ	Εισαγγελική Παραγγελία
12	10/03	IMTECH	Εκσυγχρονισμός Μέσης Ζωής Φ/Γ S	Εισαγγελική Παραγγελία
13	31/03	GICHNER EUROPE	Προμήθεια 132 κλωβών S-280 C/G	Εισαγγελική Παραγγελία
14	22/99	SELEX COMMUNICATIONS S.P.A.	Προμήθεια Κρυπτοσυσκευών	Εισαγγελική Παραγγελία
15	17/00	DAIMLER AG	Προμήθεια 111 UNIMOG και 224 οχημάτων Mercedes	Εισαγγελία /ΝΣΚ κατόπιν εντολής κ. ΥΕΘΑ
16	10/98	THE BOEING COMPANY	Προμήθεια επτά (7) Ε/Π CH-47D CHINOOK	Εισαγγελία κατόπιν εντολής κ. Γενικού Δντη ΓΔΑΕΕ
17	19/00	KERAMETAL COMPANY LIMITED (SK)	Προμήθεια Τροχοφόρων Α/Κβομβ. 155 χιλ ZUZANNA	Εισαγγελία/ΝΣΚ κατόπιν εντολής κ. ΥΕΘΑ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

[17]. Στα άρθρα 7 παρ. 1 εδ. α', 26 παρ. 3, 28 παρ. 1 εδ. α' και 96 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 7. 1. Έγκλημα δεν υπάρχει ούτε ποινή επιβάλλεται χωρίς νόμο που να ισχύει πριν από την τέλεση της πράξης και να ορίζει τα στοιχεία της.

Άρθρο 26 . 1...2....3. Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια' οι αποφάσεις τους εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού Λαού.

Άρθρο 28. 1. Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου.....

[Ερμηνευτική δήλωση: Το άρθρο 28 αποτελεί θεμέλιο για τη συμμετοχή της Χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης].

Άρθρο 96. 1. Στα τακτικά ποινικά δικαστήρια ανήκει η τιμωρία των εγκλημάτων και η λήψη όλων των μέτρων που προβλέπουν οι ποινικοί νόμοι».

[18]. Στο άρθρο 6 παρ. 2 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (εφεξής ΕΣΔΑ), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α'256) και με το ν. 2400/1996 (Α'96), ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 6. 1...2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθώον μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του».

[19]. Περαιτέρω, στα άρθρα 48 παρ. 1, και 52 παρ. 3 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ C326/26-10-2012) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 48. 1. Κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο.

Άρθρο 52. 1....2....3. Στο βαθμό που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα, τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να περιέχει ευρύτερη προστασία.4....».

[20]. Στο άρθρο 14 παρ. 2 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το οποίο κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2462/1997 (Α' 25) ορίζεται ότι:

«Άρθρο 14. 1....2. Κάθε πρόσωπο που κατηγορείται για ποινικό αδίκημα τεκμαίρεται ότι είναι αθώο έως ότου η ενοχή αποδειχθεί σύμφωνα με το νόμο».

[21]. Στο άρθρο 546 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 546 . 1. Η καταδικαστική απόφαση και κάθε διάταξη του δικαστή ή του εισαγγελέα εκτελείται μόλις γίνει αμετάκλητη, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά σε ειδικές περιπτώσεις. 2. Αμετάκλητη είναι η απόφαση κατά της οποίας δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο ή δεν ασκήθηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο ή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και απορρίφθηκε».

[22]. Στα άρθρα 1, 3, 4 και 5 του ν. 5227/1931 «περί μεσαζόντων» (Α' 292) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρον 1. 1. Είναι άκυρος ως αντικειμένη εις τα χρηστά ήθη και ουδέν συνεπάγεται αποτέλεσμα. α) Πάσα συμφωνία καθ' ήν το έτερον των μερών αντί ωρισμένης αμοιβής ή επί ποσοστοίς ή επί οιωδήποτε εν γένει ανταλλάγματι αναδέχεται όπως, καθ' οιονδήποτε τρόπον, επιτύχη ή συντελέση εις την σύναψιν μετά του Δημοσίου ή Δήμου ή Κοινότητος ή Κρατικής επιχειρήσεως ή μονών ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου συμβάσεως εχούσης οιονδήποτε αντικείμενον ή περιεχόμενον, ή και ασχέτως προς πάσαν σύμβασιν προκαλέση οιανδήποτε πράξιν ή παράλειψιν των προσώπων τούτων ή των υπαλλήλων ή των οργάνων εν γένει αυτών. Το αυτό ισχύει εάν η αναδοχή γίνεται επί εκχωρήσει του όλου ή μέρους της συναφθησομένης συμβάσεως. β) Πάσα συμφωνία καθ' ήν το έτερον των μερών είναι υπάλληλος ή αντιπρόσωπος ή όργανον του Δημοσίου ή των ανωτέρω νομικών προσώπων ή μέλος Συμβουλίων των Δημοσίων υπηρεσιών ή των ανωτέρω νομικών προσώπων ή φέρει αιρετόν αξίωμα, ήτις συμφωνία αφορά εις παροχήν ωρισμένης αμοιβής ή ποσοστών της συμβάσεως ή άλλου ανταλλάγματος, είτε προς διάθεσιν της ψήφου αυτών, είτε προς άσκησιν της εκ του νόμου δικαιοδοσίας των υπέρ της συνάψεως συμβάσεως εκ των εν τω εδαφίω α' ή υπέρ ωρισμένων όρων αυτής, είτε προς άσκησιν της εκ της ιδιότητος ή των σχέσεων αυτών προς την Κυβέρνησιν ή την Διοίκησιν επιρροής των προς επιτυχίαν των ειρημένων σκοπών, είτε και δι' οιανδήποτε παρασχεθείσαν ή παρασχετέαν υπ' αυτών υπηρεσίαν σχετικήν προς την σύμβασιν ή την πράξιν ή παράλειψιν. Επίσης είναι άκυρος πάσα συμφωνία, δι' ής ανάδοχος της συμβάσεως εκ των εν εδαφίω α' προ της καταρτίσεως αυτής αναθέτει ή αναλαμβάνει την υποχρέωσιν ν' αναθέση εις τρίτον υπεργολάβον την εκτέλεσιν του όλου ή μέρους των έργων. γ) Πάσα συμφωνία καθ' ήν το έτερον των μερών υπόσχεται ωρισμένην αμοιβήν ή ποσοστά της τοιαύτης συμβάσεως ή οιαδήποτε ανταλλάγματα, ως και πάσα τοιαύτη παροχή προς τον σκοπόν απομακρύνσεως συναγωνιστών ή εν γένει προσώπων δυναμένων να κάμωσι προσφοράς ή να ματαιώσωσιν ή δυσχεράνωσι την σύναψιν της συμβάσεως. 2. Είναι επίσης άκυρος πάσα εκ των υστέρων καταβολή, παροχή ή υπόσχεσις παροχής δια τας εν τη προηγουμένη παραγράφω (α-γ) αιτίας.

Άρθρον 3 . Η εν άρθρω 1 ακυρότης υφίσταται αμείωτος και αν προς συγκάλυψιν των εν αυτώ συμφωνιών έλαβε χώραν εικονικότης οιαδήποτε, συνετάχθη έγγραφον περιέχον αναληθή περιστατικά ή επί τη βάσει τοιούτων συμφωνιών προεκλήθη

απόφασις ή επηκολούθησεν ομολογία, αναγνώρισις, ή συμβιβασμός. Προς απόδειξιν των περιστατικών τούτων επιτρέπεται πάντοτε και το μέσον των μαρτύρων.

Άρθρον 4. 1. Εφ' όσον αι υποχρεώσεις ή υποσχέσεις παροχών του αναδόχου έναντι τρίτων είναι άκυροι, επί τούτου μειούνται αι εν τη μετά του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου συμβάσει αμοιβαί ή ποσοστά του αναδόχου ή ελλείπει τοιούτων το αντάλλαγμα εν γένει της συμβάσεως. 2. Παν ποσόν καταβληθέν δυνάμει των κατά το άρθρον 1 ακύρων συμφωνιών αναζητείται και περιέρχεται εις το Δημόσιον ταμείον ή το οικείον πρόσωπον.

Άρθρον 5. Οσάκις εγένετο συμφωνία τις εκ των εν άρθρω 1, εάν η συνομολογηθείσα μετά του Δημοσίου ή των εν τω αυτώ άρθρω νομικών προσώπων σύμβασις οφείλεται κυρίως ή υπήρξεν αποτέλεσμα της ψήφου ή ενεργείας των εν τω εδαφ. β' του άρθρου 1 προσώπων ή της ασκηθείσης παρά των εν εδαφ. α' προσώπων επιρροής ή της απομακρύνσεως των εν εδαφ. γ' προσώπων, το Δικαστήριον τη αιτήσει του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δύναται να κηρύξη εν όλω ή εν μέρει άκυρον την σύμβασιν.»

[23]. Περαιτέρω, στα άρθρα πρώτο (με το οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί διαφθοράς), δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και έκτο του ν. 2957/2001 «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί διαφθοράς» (Α' 260) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο πρώτο . Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί διαφθοράς, που υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 4 Νοεμβρίου 1999, της οποίας το κείμενο σε πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής: ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ . ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Άρθρο 1. Σκοπός. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο αποτελεσματικά ένδικα βοηθήματα για πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας πράξης διαφθοράς, ώστε να τους παρέχεται η δυνατότητα προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τους, περιλαμβανομένης της δυνατότητας αποκατάστασης της ζημίας.

Άρθρο 2. Έννοια διαφθοράς. Γιά τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, ως "διαφθορά" νοείται η απαίτηση, προσφορά, παροχή ή αποδοχή, αμέσως ή εμμέσως, δώρου ή οποιουδήποτε άλλου μη προσήκοντος ωφελήματος ή υπόσχεσης ενός τέτοιου ωφελήματος, που επηρεάζει την ορθή εκτέλεση καθήκοντος ή την απαιτούμενη συμπεριφορά του λήπτη του δώρου ή του μη προσήκοντος ωφελήματος ή της υπόσχεσης ενός τέτοιου ωφελήματος.

Άρθρο 3. Αποζημίωση. 1. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο ότι τα πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας πράξης διαφθοράς έχουν το δικαίωμα αγωγής για την πλήρη αποκατάσταση της ζημίας αυτής. 2. Η αποζημίωση αυτή μπορεί να καλύπτει θετική ζημία, διαφυγόν κέρδος και μη περιουσιακή ζημία.

Άρθρο 4. Ευθύνη. 1. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο ότι πρέπει να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις για την αποκατάσταση της ζημίας: i. Ο εναγόμενος έχει διαπράξει ή έχει επιτρέψει την πράξη της διαφθοράς ή έχει παραλείψει να λάβει εύλογα μέτρα για να αποτρέψει την πράξη διαφθοράς. ii. Ο ενάγων έχει υποστεί ζημία, και iii. υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της πράξης διαφθοράς και της ζημίας. 2. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο ότι αν περισσότεροι εναγόμενοι ευθύνονται σε αποζημίωση εξαιτίας της ίδιας πράξης διαφθοράς ενέχονται εις ολόκληρον .

Άρθρο 5. Ευθύνη του Κράτους. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο τις κατάλληλες διαδικασίες που επιτρέπουν στα πρόσωπα, τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας πράξης διαφθοράς δημόσιων λειτουργών του κατά την άσκηση καθηκόντων τους, να αξιώσουν αποζημίωση από το Κράτος ή, στην περίπτωση που το Μέρος δεν είναι Κράτος, από τις αρμόδιες αρχές του Μέρους αυτού.

Άρθρο 6. Συντρέχον πταίσμα. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο ότι η αποζημίωση μειώνεται ή δεν επιδικάζεται εν όψει των περιστάσεων , αν ο ενάγων έχει συμβάλει με δικό του πταίσμα στην επέλευση της ζημίας ή στην έκτασή της.

Άρθρο 7. Παραγραφή. 1. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο ότι η αξίωση αποζημίωσης παραγράφεται μετά την παρέλευση προθεσμίας κατ' ελάχιστον τριών ετών από την ημέρα που ο ζημιωθείς έλαβε γνώση ή θα έπρεπε ευλόγως να είχε λάβει γνώση της ζημίας ή της πράξης διαφθοράς και της ταυτότητας του υπευθύνου. Η αξίωση όμως αυτή δεν μπορεί να ασκηθεί μετά την παρέλευση προθεσμίας κατ' ελάχιστον δέκα ετών από την ημερομηνία της πράξης διαφθοράς. 2. Το δίκαιο των Μερών που ρυθμίζει την αναστολή ή τη διακοπή της παραγραφής εφαρμόζεται στις προθεσμίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 εφόσον συντρέχει λόγος.

Άρθρο 8. Κύρος των συμβάσεων. 1. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο ότι σύμβαση ή ρήτρα σύμβασης της οποίας αντικείμενο είναι πράξη διαφθοράς είναι άκυρη. 2. Κάθε Μέρος προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο ότι ο συμβαλλόμενος του οποίου η δήλωση βούλησης επηρεάσθηκε από πράξη διαφθοράς

μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο την ακύρωση της σύμβασης αυτής, χωρίς να θίγεται το δικαίωμά του για αποζημίωση.

Άρθρο δεύτερο. Αποζημίωση. Όποιος ζημιώσει άλλον, επειδή διέπραξε ή επέτρεψε πράξη διαφθοράς κατά την έννοια του άρθρου 2 της Σύμβασης που κυρώθηκε με το νόμο αυτόν ή παρέλειψε να λάβει εύλογα μέτρα για την αποτροπή της, έχει υποχρέωση αποκατάστασης της ζημίας και ικανοποίησης της ηθικής βλάβης κατά τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες.

Άρθρο τρίτο. Ευθύνη του Κράτους και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. 1. Για πράξεις διαφθοράς, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, των οργάνων του Δημοσίου, κατά την άσκηση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί, το Δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει αποκλειστικά για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το Δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο. 2. Αν έγινε δεκτή αγωγή κακοδικίας κατά δικαστικού λειτουργού για πράξη διαφθοράς, το Δημόσιο και το υπαίτιο πρόσωπο ευθύνονται εις ολόκληρον για την ανόρθωση της ζημίας. 3. Οι διατάξεις της πρώτης παραγράφου εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις διαφθοράς των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους.

Άρθρο τέταρτο. Ακύρωση δικαιοπραξίας. 1. Όποιος προβαίνει σε δήλωση βούλησης που επηρεάστηκε από πράξη διαφθοράς, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, έχει δικαίωμα ακύρωσης της δικαιοπραξίας κατά τις διατάξεις των όρθρων 154 έως 157 του Αστικού Κώδικα. Αν η δήλωση απευθύνεται σε άλλον, ο οποίος δεν συμμετείχε στην πράξη της διαφθοράς, η ακύρωση μπορεί να ζητηθεί μόνο εφόσον εκείνος προς τον οποίο απευθύνεται η δήλωση ή τρίτος που απέκτησε αμέσως δικαίωμα από αυτήν γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την πράξη διαφθοράς. 2. Εκείνος που έχει δικαίωμα ακύρωσης της δικαιοπραξίας λόγω πράξης διαφθοράς έχει επίσης δικαίωμα, παράλληλα με την ακύρωση της δικαιοπραξίας, να ζητήσει την ανόρθωση κάθε άλλης ζημίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου δεύτερου του παρόντος ή να αποδεχθεί τη δικαιοπραξία και να ζητήσει μόνο ανόρθωση της ζημίας.

Άρθρο πέμπτο. Προστασία εργαζομένων. Απαγορεύεται κάθε μορφής κύρωση κατά εργαζομένου ή δημόσιου λειτουργού ή υπαλλήλου, επειδή κατήγγειλε πράξεις διαφθοράς σε αρμόδια πρόσωπα ή αρχές, εκτός αν ενήργησε κακόπιστα ή χωρίς να βασίζεται σε εύλογες υποψίες και η καταγγελία αποδείχθηκε αβάσιμη.

Άρθρο έκτο. Έναρξη ισχύος. Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Σύμβασης που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 15 παρ. 3 αυτής.....».

[24]. Στο άρθρο 30 παρ. 10 του π.δ. 284/1989 « Τροποποίηση, συμπλήρωση και μεταγλώττιση του π.δ. 783/1978 "Περί προμηθειών, εργολαβιών και εκτελέσεως εργασιών των Ενόπλων Δυνάμεων" [Α' 181], όπως έχει τροποποιηθεί με π.δ. 909/1983 [Α'231], 525/1985 [Α'190] και 292/1988[Α'136] » (Α' 133) , το οποίο ίσχυε κατά τη διάρκεια όλου του χρονικού διαστήματος, εντός του οποίου υπεγράφησαν όλες ανεξαιρέτως οι κύριες συμβάσεις προμήθειας οπλικών συστημάτων, οι αντίστοιχες συμβάσεις αντισταθμιστικών ωφελημάτων και διακρατικές συμφωνίες, που περιλαμβάνονται στους πίνακες, που συνοδεύουν το υπό διερεύνηση ερώτημα, ορίζεται ότι:

« Άρθρο 30.1..... 10. Για προμήθειες υλικών από το εξωτερικό ή υλικών που η αξία του εισαγόμενου μέρους τους υπερβαίνουν το ποσό που ορίζεται από τις διατάξεις του Υ.ΕΘ.Α. κάθε φορά, κατατίθεται στη Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών επιπλέον και προσφορά Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων. Η αξιολόγηση και διαπραγμάτευση των προσφορών καθώς και η κατάρτιση της σχετικής σύμβασης για Αντισταθμιστικά Ωφελήματα γίνεται από τη ΓΔΕ/ Διεύθυνση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων ». [Η παρ.10 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 19 του π.δ. 189/1997 (Α' 155)].

[25]. Στα άρθρα 57 εδ. α' και γ', 59, 154, 155, 298, 299 , 914, 932 εδ. α' και β' και 937 του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα ακόλουθα:

« Άρθρο 57. Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον... Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.

Άρθρο 59. Στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων το δικαστήριο με την απόφασή του ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη του το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Η ικανοποίηση συνίσταται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα, ή σε οτιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις.

Άρθρο 154. Η ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής επέρχεται με δικαστική απόφαση. Την ακύρωση έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν μόνο αυτός που πλανήθηκε ή απατήθηκε ή απειλήθηκε και οι κληρονόμοι τους.

Άρθρο 155. Αγωγή για ακύρωση. Η αγωγή για ακύρωση απευθύνεται κατά του άλλου συμβαλλομένου· αν πρόκειται για μονομερή δικαιοπραξία, απευθύνεται κατά εκείνου που αντλεί άμεσα από αυτήν έννομο συμφέρον.

Άρθρο 298. Η αποζημίωση περιλαμβάνει τη μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία) καθώς και το διαφυγόν κέρδος. Τέτοιο κέρδος λογίζεται εκείνο που προσδοκά κανείς με πιθανότητα σύμφωνα με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί.

Άρθρο 299. Ζημία μη περιουσιακή. Για μη περιουσιακή ζημία οφείλεται χρηματική ικανοποίηση στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 914. Όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει.

Άρθρο 932. Ικανοποίηση της ηθικής βλάβης. Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του.....

Άρθρο 937. Παραγραφή. Η απαίτηση από αδικοπραξία παραγράφεται μετά πενταετία, αφότου ο παθών έμαθε τη ζημία και τον υπόχρεο σε αποζημίωση· σε κάθε όμως περίπτωση η απαίτηση παραγράφεται μετά την πάροδο είκοσι ετών από την πράξη. Αν η αδικοπραξία αποτελεί συνάμα κολάσιμη πράξη που κατά τον ποινικό νόμο υπόκειται σε μακρότερη παραγραφή, αυτή ισχύει και για την απαίτηση αποζημίωσης».

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

[26]. Από το σύνολο των προαναφερθεισών διατάξεων, ερμηνευομένων αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, συνάγονται τα εξής:

[27]. Το τεκμήριο αθωότητας, δηλαδή το δικαίωμα καθενός να θεωρείται αθώος μέχρι τη νόμιμη απόδειξη της ενοχής του, μολονότι συναγόταν από το Σύνταγμα,¹ κατοχυρώθηκε ρητά τόσο με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, η οποία από την κύρωσή της με το ν.δ. 53/1974 και το ν. 2400/1996 απέκτησε αυξημένη τυπική ισχύ, βάσει του άρθρου 28 παρ. 1 του Συντάγματος, και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ελληνικής έννομης τάξης υπερισχύουσα των ελληνικών νόμων προγενέστερων, σύγχρονων και μεταγενέστερων αυτής, πράγμα που καθιστά αδύνατη την κατάργησή της με νόμο,

¹ ΣΤΕ 891/2013 και 3336/2007

ευρισκόμενη σε θέση υποδεέστερη μόνο του Συντάγματος², όσο και με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 14 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το οποίο από την κύρωσή του με το άρθρο πρώτο του ν. 2462/1997 απέκτησε, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης συνταγματικής διάταξης, αυξημένη τυπική ισχύ, όπως και η ΕΣΔΑ.

[28]. Εξάλλου, με τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, που είναι σχεδόν ταυτόσημη με εκείνη της παρ.2 του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, καθώς και με τη διάταξη της παρ.3 του άρθρου 52 του αυτού ως άνω Χάρτη, με την οποία καθορίζεται τόσο η έννοια των δικαιωμάτων του Χάρτη, που αντιστοιχούν στην ΕΣΔΑ, όσο και ότι η εμβέλειά τους, που είναι ίδια με εκείνες της ΕΣΔΑ, κατέστη ακόμα πιο σαφής η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής έννομης τάξης και θεσπίσθηκε η στενή σχέση του Χάρτη με την ΕΣΔΑ, η οποία κατέχει πλέον δεσπόμενη θέση στην ευρωπαϊκή έννομη τάξη.

[29]. Το τεκμήριο αθωότητας καλύπτει όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, δηλαδή από την εκκίνηση της ποινικής διαδικασίας³ μέχρι την έκδοση αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης⁴. Αμετάκλητη δε, ενόψει και της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 546 ΚΠοινΔ, είναι η απόφαση, κατά της οποίας δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο ή το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο δεν ασκήθηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία ή ασκήθηκε χωρίς τη τήρηση των νόμιμων τύπων⁵.

[30]. Περαιτέρω, μία σύμβαση θεωρείται ως διοικητική, αν πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) Ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, β) με τη σύναψη της σύμβασης επιδιώκεται η εξυπηρέτηση σκοπού, τον οποίο ο νόμος έχει αναγάγει σε δημόσιο σκοπό, και γ) ο συμβατικός δεσμός διέπεται από εξαιρετικές ρήτρες, δηλαδή όρους αποκλίνοντες από το κοινό δίκαιο, οι οποίοι εξασφαλίζουν στο Δημόσιο ή στο νομικό πρόσωπο δημοσίου

² Γ. Κάβουρα. Το τεκμήριο αθωότητας. Έκδ. 2003, σελ. 102 με παραπ. σε Φ. Βεγλερή. Το Σ. 1977, σελ. 218–Ιωάννου. Αρμ. 1975, σελ. 317–Ε. Ρούκουνα. Διεθνές Δ. Τόμ. Α', σελ. 31 επ.–Α. Ραΐκου. Σύνταγμ. Δ. Τομ. Ι/Α', σελ. 152–Ε. Βενιζέλου Μαθήματα Συνταγμ. Δ., σελ. 143.

³ Α. Μαγριππή, Περιορισμοί στην προστασία του άρθρου 6 ΕΣΔΑ στις ποινικές υποθέσεις. Εκδ. 2016, ρτ σελ. 9 σημ. 32 με παραπ. σε απόφαση ΕΔΔΑ {1996} Murray κατά Ηνωμένου Βασιλείου, και σελ. 182, σημ 598 με παραπ. σε ΕΔΔΑ {2011} G.C.P. κατά Ρουμανίας, παρ. 41- 42

⁴ Γ. Κάβουρα, όπου ανωτέρω, σελ. 123 με εκτενείς παραπ. στη θεωρία - Α. Μαγριππή, όπου ανωτέρω, σελ. 182, υποσημ. 599 και σελ. 9, σημ. 38 με παραπ. σε αποφάσεις ΕΔΔΑ {1970} Delcourt κατά Βελγίου, {1982} Eckle κατά Γερμανίας, {1962} Χ. κατά Αυστρίας και {1999} Τ. κατά Ηνωμένου Βασιλείου και σελ. 182, σημ. 598 καθώς και ΕΔΔΑ {2011} Κώνστας κατά Ελλάδας, ΕΔΔΑ {2011} Γιοσάκης κατά Ελλάδας – βλ. και ΑΠ. 1163/2004, 1523/1998.

⁵ Α. Μπουρόπουλου. Ερμ.ΚΠοινΔ. Δ' Έκδ. Άρθρο 546, σελ. 348 – Α. Τζανετής. ΠοινΧρ. ΜΔ', σελ. 451 – βλ. και ΑΠ. 198/1978 ΠοινΧρ. ΚΗ' σελ. 47). Αμετάκλητη είναι ακόμα και η απόφαση κατά της οποίας ασκείται δεύτερη αίτηση για την αναίρεσή της, αν η πρώτη έχει απορριφθεί. (Για όλα τα ανωτέρω βλ. Μ. Μαργαρίτη. Ερμηνεία ΚΠοινΔ. Έκδ. 2008, σελ. 1144 κάτω από άρθρο 546).

δικαίου υπερέχουσα, έναντι του αντισυμβαλλόμενου, θέση, που δεν προσιδιάζει στον δυνάμει των διατάξεων του ιδιωτικού δικαίου συναπτόμενο συμβατικό δεσμό, και οι οποίοι προκύπτουν είτε από το κανονιστικό καθεστώς, που διέπει τη σύμβαση, είτε από τους όρους της οικείας διακήρυξης είτε από το ίδιο το περιεχόμενο της σύμβασης⁶. Η υπερέχουσα δε αυτή θέση του ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη εκδηλώνεται με την άσκηση ελέγχου για την ορθή εκτέλεση των συμβάσεων και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων⁷ με εκτελεστές διοικητικές πράξεις⁸ και προβλέπεται είτε στις διατάξεις, που διέπουν τη σύμβαση, είτε στους όρους της σχετικής διακήρυξης είτε αυτής της ίδιας της σύμβασης⁹. Με βάση όλα τα προαναφερόμενα κριτήρια, τόσο η σύμβαση προμήθειας οπλικού συστήματος, όσο και η σύμβαση αντισταθμιστικών ωφελημάτων, είναι διοικητικές συμβάσεις.

[31]. Γίνεται παγίως πλέον δεκτό, τόσο στη θεωρία όσο και στη νομολογία, ότι και στη διοικητική σύμβαση εφαρμόζονται αναλογικά οι θεμελιώδεις νομικές έννοιες και οι γενικές αρχές περί συμβάσεων που έχουν διατυπωθεί στις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, εφόσον βέβαια ο νόμος δεν ορίζει κάτι διαφορετικό. Εφαρμοστές είναι πάντως μόνο οι θεμελιώδεις νομικές έννοιες και οι γενικές αρχές¹⁰. Ενδεικτικά, το ΣτΕ αλλά και το ΝΣΚ, με σειρά αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων, αντίστοιχα, έχουν δεχθεί την αναλογική εφαρμογή των άρθρων 173, 197, 198, 200, 281, 288, 300, 388, 409, 847 επ. του ΑΚ¹¹ στις δημόσιες συμβάσεις.

[32]. Η ακύρωση μίας διοικητικής σύμβασης προμήθειας οπλικού συστήματος ή αντισταθμιστικών ωφελημάτων, λόγω εμφίλοχωσης πράξης διαφθοράς κατά το

⁶ Ε.Σπηλιωτόπουλου. Εγχειρίδιο Διοικ. Δ. Έκδ. 7^η, σελ. 190-192 με παραπ. σε παλαιότερη νομολογία του ΣτΕ και του ΑΠ-Α.Γέροντα, Σ. Λύτρα, Π. Παυλόπουλου, Γ. Σιούτη, Σ. Φλογαίτη. Διοικ. Δ. Έκδ. Β' σελ. 254-255 με παραπ. σε νομολογία - Α. Τάχου. Ελληνικό Διοικ. Δ. Έκδ. Θ'. σελ. 756-757 - Π. Δαγτόγλου. Γεν. Διοικ. Δ. Έκδ. ΣΤ, σελ. 335 - Δ. Κόρσου. Διοικ. Δ. Γεν. Μέρος Έκδ. Δ', σελ. 461 - Δ. Κόρσου. Η σύμβαση του Διοικ. Δ. Έκδ. Β, σελ. 110-111 με παραπ. στην ΣΤΕ 898/1993 σελ. 1377 και με επισήμανση ότι το ΣτΕ κινείται στη γραμμή, που χάραξε η μάλλον κρατούσα στη Γαλλία γνώμη, με τη διαφορά ότι αντί του στοιχείου της δημόσιας υπηρεσίας αξιώνει την επιδίωξη δημοσίου σκοπού, μαζί βεβαίως, με τις ρήτρες δημόσιας εξουσίας - Χ. Χρυσανθάκη. Διαγράμματα Γεν. και Ειδ. Διοικ. Δ. Έκδ. 2013, σελ. 177 - ΣτΕ 3507/2015 με παραπ. σε ΑΕΔ 21/2009, 6/2007, 10/2003, 3/1999, 21/1997 και ΣτΕ 3740/2012 (7μ.), 987/2011, 3683/2008, 1372/2007, 3193/2006, 2247/1999, 1886/1996, 1031/1995 - ΣτΕ 2705/2015 - ΣΤΕ414, 2011Ολ. και 1523/2014 με παραπ. σε ΑΕΔ 6/2007 και ΣτΕ 1664/2009, 891-895/2008.

⁷ ΣτΕ 3159 και 3158/2015 με παραπ. σε ΑΕΔ 4/2012, 21/1997 και ΣτΕ 443 και 444/2013 (7μ.), 1303/2011.

⁸ ΣτΕ 974/2011 - ΔΕΦΑΘ 2452/2011.

⁹ ΣτΕ 1598/2011 - ΔΕΦΑΘ 2452/2011.

¹⁰ Π. Δαγτόγλου, όπου ανωτέρω σελ. 366 - Δ. Κόρσου. [Διοικ.Δ.Γεν.Μέρος], όπου ανωτέρω, σελ. 469 - Δ. Κόρσου. [Η σύμβαση του Διοικ.Δ.], όπου ανωτέρω, σελ. 118 - Α.Γεωργιάδη. Γεν. Αρχές. Ασ.Δ, Έκδ.Δ. σελ. 44

¹¹ ΣτΕ 5117/2012, 2629 και 2628/2004, 1552/2004, 3708 και 3707/2001, 2140/2000, 737/1994, 380/1993, 3122/1992 (ΑΚ 200, 288) - ΣτΕ 1708/2008 [με παραπ. σε 3296/2005, 3761/2004, 3211/2004, 548/2004] και ΣτΕ 3233/1998 (ΑΚ 197, 198) - ΣτΕ 665/2003 (ΑΚ 197, 198, 300) - ΣτΕ 3175/1998 (ΑΚ 409) - ΣτΕ 5362 και 4134 /1996, (ΑΚ 173, 200, 288, 388)] και ΝΣΚ [312/2014 Ολ. (ΑΚ 847 επομ.), 428/2013 (ΑΚ 173, 200), 603/2012 (ΑΚ 237), 130/2011 (ΑΚ 200, 281, 288), 426/2009 (ΑΚ 173, 200), 435/2008 (ΑΚ 200, 281, 288), 2/2008 (ΑΚ 173, 200, 288), 454/2007 (ΑΚ 173, 200, 288), 186/2006 (ΑΚ 173, 200), 651/2004 (ΑΚ 173, 200, 288).

στάδιο κατάρτισής της, είναι κατά νόμο δυνατή και το Ελληνικό Δημόσιο νομιμοποιείται να τη ζητήσει με αγωγή, ανταγωγή ή ένσταση¹², είτε κατ' ευθεία εφαρμογή των διατάξεων του ν. 5227/1931 είτε κατ' αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2957/2001, εφόσον, όμως, ο μετελθών την πράξη διαφθοράς έχει προηγουμένως καταδικασθεί με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου. Και τούτο, διότι η ακύρωση μίας τέτοιας διοικητικής σύμβασης, ως συνέπεια της εμφιλοχώρησης πράξης διαφθοράς κατά το στάδιο της κατάρτισής της, είναι η πλέον σοβαρή από όλες τις άλλες συνέπειες, που μπορεί να επέλθουν από την εν λόγω αιτία, και, ως εκ τούτου, απαιτεί τον μέγιστο βαθμό βεβαιότητας για την ενοχή του δράστη της διαφθοράς, που μόνο μία αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση εξασφαλίζει.

[33]. Αν, λοιπόν, το Ελληνικό Δημόσιο ασκήσει το παραπάνω δικαίωμά του και ζητήσει την ακύρωση μίας τέτοιας διοικητικής σύμβασης, το δικαστήριο έχει τις ακόλουθες δυνατότητες: α) Να απορρίψει την αγωγή, ανταγωγή ή ένσταση του Δημοσίου και να θεωρήσει την επίμαχη σύμβαση ως έγκυρη ή β) να δεχθεί εν όλω ή εν μέρει την αγωγή, ανταγωγή ή ένσταση του Δημοσίου και να ακυρώσει, αντίστοιχα, ολόκληρη τη σύμβαση ή μέρος αυτής¹³.

[34]. Η δικαστική απόφαση, που θα εκδοθεί για την περίπτωση β' της προηγούμενης παραγράφου, είναι διαπλαστική και ισχύει έναντι πάντων. Μέχρις ότου, όμως, ακυρωθεί βάσει των προαφερθεισών διατάξεων η «ελαττωματική» (λόγω εμφιλοχώρησης πράξης διαφθοράς κατά το στάδιο κατάρτισής της) διοικητική σύμβαση, παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματα μίας έγκυρης σύμβασης. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, μόνη η άποψη της Διοίκησης ότι μία διοικητική σύμβαση, εξαιτίας εμφιλοχώρησης πράξης διαφθοράς κατά την κατάρτισή της, είναι άκυρη, δεν αρκεί και, προδήλως, δεν επιφέρει έννομα αποτελέσματα, ούτε στο νόμο βρίσκει έρεισμα ούτε επηρεάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο την εγκυρότητά της, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η ακύρωση μίας διοικητικής σύμβασης μπορεί να επέλθει μόνο με την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης. Μετά, όμως, την ακύρωσή της η ακυρώσιμη σύμβαση εξομοιώνεται, σύμφωνα με την ΑΚ 184, με την εξ υπαρχής άκυρη. Αυτό σημαίνει ότι με την τελεσιδικία της δικαστικής απόφασης, με την οποία ακυρώθηκε η σύμβαση, ανατρέπονται αναδρομικά και αυτοδίκαια οι συνέπειές της¹⁴.

¹² Πρβλ. ΑΠ 148/1993 ΝοΒ 42, σελ. 188 – ΑΠ 654/1967 ΝοΒ 16, σελ. 249.

¹³ ΕφΑθ. 4644/2006 ΝοΒ 2008, σελ. 581.

¹⁴ Α. Γεωργιάδη & Μ. Σταθόπουλου . Αστ. Κώδικας. Γεν. Αρχές. Τόμος ΙΒ', Έκδ. 2^η , σελ. 219 επομ. – Α. Γεωργιάδη . Γεν. Αρχές Αστ. Δ' Έκδ. 4^η , σελ. 563 επομ. και 599.

[35]. Στο θύμα της διαφθοράς Ελληνικό Δημόσιο παρέχεται, δυνάμει και πάλι αναλογικής εφαρμογής των διατάξεων του ν. 2957/2001, το δικαίωμα να ζητήσει, παράλληλα με την ακύρωση της διοικητικής σύμβασης, την ανόρθωση κάθε ζημίας (θετικής ζημίας, διαφυγόντος κέρδους και μη περιουσιακής ζημίας), που υπέστη από την επιλοχώρηση της πράξης διαφθοράς κατά το στάδιο κατάρτισης της εν λόγω σύμβασης, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου τέταρτου του ως άνω νόμου. Εναλλακτικά, το θύμα της διαφθοράς μπορεί να αποδεχθεί την ακυρωσία της διοικητικής σύμβασης, έχει, δηλαδή, τη δυνατότητα να μη ζητήσει την ακύρωσή της και να ζητήσει μόνο την ανόρθωση της ζημίας του.

[36]. Ανεξάρτητα, όμως, από τις δυνατότητες, που παρέχονται από τις διατάξεις του ν. 2957/2001 και που εκτέθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, το Ελληνικό Δημόσιο νομιμοποιείται, εφόσον υφίστανται τα αναγκαία πραγματικά δεδομένα, να εγείρει τις ακόλουθες αξιώσεις: α) Αξίωση αποζημίωσης, κατ' ευθεία εφαρμογή της ΑΚ 914, προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας, που υπέστη εξαιτίας των άδικων πράξεων διαφόρων προσώπων, που έδρασαν προς το συμφέρον των αντισυμβαλλόμενων του Ελληνικού Δημοσίου εταιρειών προς βλάβη, όμως, των συμφερόντων αυτού, κατά την κατάρτιση ή την υλοποίηση των διαφόρων συμβάσεων προμήθειας οπλικών συστημάτων και αντισταθμιστικών ωφελημάτων και β) αξίωση προς χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, που υπέστη από τις προαναφερόμενες άδικες πράξεις των ως άνω προσώπων, κατ' ευθεία εφαρμογή των ΑΚ 932, 57 και 59.

[37]. Για την εφαρμογή της ΑΚ 914 πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) Παράνομη συμπεριφορά του δράστη, β) υπαιτιότητα του δράστη, γ) αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας και δ) επέλευση ζημίας¹⁵. Η ως άνω συμπεριφορά μπορεί να συνίσταται σε θετική πράξη ή παράλειψη¹⁶ είναι δε παράνομη όταν επάγεται προσβολή στα δικαιώματα ή στα συμφέροντα άλλου που προστατεύονται από το νόμο¹⁷. Περαιτέρω, η υπαιτιότητα αποτελεί υποκειμενική προϋπόθεση ευθύνης¹⁸ και στην έννοια αυτής περιλαμβάνεται ο δόλος και η αμέλεια υπό τις διάφορες μορφές της¹⁹. Αιτιώδης δε συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς του δράστη και της ζημίας υπάρχει όταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και της

¹⁵ ΑΠ 41/2010 ΕλλΔνη 2011, σελ. 376 – ΑΠ 634/2009 ΕλλΔνη 2011, σελ. 385.

¹⁶ ΑΠ 869/2013 ΕλλΔνη 2014, σελ. 368 – ΑΠ 1629/2010 ΕλλΔνη 2011, σελ. 381.

¹⁷ ΑΠ 2116/2010 ΔΙΜΕΕ 2011, σελ. 185 – ΑΠ 47/1996 ΕλλΔνη 37, σελ. 1317.

¹⁸ Εφαθ 1130/2011 ΔΕΕ 2011, σελ. 830.

¹⁹ ΑΠ 1167/2004 ΕλλΔνη 2005, σελ. 76 – ΑΠ 18/2004 ΝοΒ 2005, σελ. 61

λογικής η πράξη ή η παράλειψη ήταν ικανή να επιφέρει το επιζήμιο αποτέλεσμα και πραγματικά το επέφερε, χωρίς μεσολάβηση άλλου περιστατικού²⁰.

[38]. Για την εφαρμογή δε της διάταξης της ΑΚ 932 αρκεί και η απλά παράνομη πράξη, εφόσον δημιουργεί υποχρέωση αποζημίωσης, και όχι μόνο εκείνη η πράξη, που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις της ΑΚ 914,²¹ όπως και κάθε πράξη, που έρχεται σε αντίθεση με το γενικότερο πνεύμα της έννομης τάξης²². Σημειώνεται ότι το Δημόσιο νομιμοποιείται να εγείρει αξίωση για την χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, που τυχόν έχει υποστεί, δεδομένου ότι η τέλεση ποινικών αδικημάτων, τα οποία συνιστούν πράξη ή πράξεις διαφθοράς, προσβάλλει το γενικότερου ενδιαφέροντος έννομο αγαθό της διατήρησης της εμπιστοσύνης των πολιτών προς την καλή λειτουργία και εντιμότητα των υπηρεσιών, η οποία κλονίζεται ή μπορεί να κλονισθεί από τις πράξεις ή παραλείψεις υπαλλήλων, οι οποίες ανάγονται στα καθήκοντά τους²³. Η σύννομη, καθαρή, υγιής και ακέραιη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών είναι έννομο αγαθό, το οποίο πλήσσεται όχι μόνο στην περίπτωση της παθητικής, αλλά και στην περίπτωση της ενεργητικής δωροδοκίας, καθώς στην περίπτωση αυτή είναι άμεσος και προφανής ο κίνδυνος διαφθοράς ενός ή περισσότερων υπαλλήλων από τον δράστη της ενεργητικής δωροδοκίας, που έχει ως αποτέλεσμα τον κλονισμό της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη σύννομη και εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του κράτους²⁴.

[39]. Βάσει της ΑΚ 932, ως χρόνος παραγραφής της αξίωσης αποζημίωσης, που θεμελιώνεται στην ΑΚ 914, ορίζεται η πενταετία, η οποία αρχίζει από τότε που ο ζημιωθείς έλαβε γνώση της ζημίας και συγχρόνως του υπόχρεου προς αποζημίωση²⁵. Ως γνώση της ζημίας νοείται η γνώση της πρώτης από τις επιζήμιες συνέπειες της πράξης²⁶ και θεωρείται ότι υπάρχει από τη στιγμή που ο δικαιούχος γνωρίζει τόσα περιστατικά ώστε να είναι δυνατή η από μέρους του δικαστική επιδίωξη της αξίωσης χωρίς να είναι αναγκαία η πλήρης γνώση όλων των λεπτομερειών του ζημιογόνου γεγονότος²⁷. Δεν αρκούν απλές υπόνοιες του παθόντος ότι υπέστη ζημία από την πράξη, αλλά ακριβής γνώση²⁸.

²⁰ ΑΠ 869/2013 ΕλλΔνη 2014, σελ. 368 – ΕφΑθ 4319/2013 ΕφΑΔ 2014, σελ. 53.

²¹ ΑΠ 571/2004 ΕλλΔνη 2066, σελ. 747 – ΠΠρΘεσ. 38743/2005 Αρμ. 2006, σελ. 566.

²² ΕφΠειρ.301/2001 ΔΕΕ 2001, σελ. 1147.

²³ ΑΠ 925/2009 Δίκη 2009, σελ. 766.

²⁴ ΑΠ 2/2006 Ποιν/Λογ. 2008, σελ. 27.

²⁵ ΑΠ 674/2013 ΝοΒ 2013, σελ. 2435 – ΑΠ 112/2006 ΝοΒ 2006, σελ. 888.

²⁶ ΑΠ 674/2013, όπου ανωτέρω – ΑΠ 1978/2008 ΕλλΔνη 2009, σελ. 166 – ΑΠ 233/2007 ΕλλΔνη 2008, σελ. 124.

²⁷ ΕφΑθ 4515/2009 ΕλλΔνη 2011, σελ. 235.

²⁸ Καυκάς. Ενοχ. Δ. στο άρθρο 937, σελ. 929.

[40]. Εναπόκειται, λοιπόν, στη Διοίκηση να αποφασίσει, σταθμίζοντας, κατά την κυριαρχική κρίση της, όλες τις παραμέτρους καθεμίας από τις παραπάνω επιλογές, για το αν θα επιδιώξει ή όχι: α) Την ακύρωση μίας διοικητικής σύμβασης προμήθειας οπλικού συστήματος ή αντισταθμιστικών ωφελημάτων παράλληλα με την ανόρθωση της ζημίας και της ηθικής βλάβης, που υπέστη το Ελληνικό Δημόσιο, ή β) μόνο την ανόρθωση της ζημίας και της ηθικής βλάβης του Ελληνικού Δημοσίου, χωρίς την ακύρωση της διοικητικής σύμβασης.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

[41]. Κατά συνέπεια λόγου προς τα προαναλυθέντα, στα τεθέντα ερωτήματα αρμόζουν, κατά την ομόφωνη γνώμη της Β' Τακτικής Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., οι εξής απαντήσεις:

[42]. **ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ:** Ενόψει του σταδίου που βρίσκεται η αρξάμενη ποινική διαδικασία και αξιολόγηση σε βάρος στελεχών, μελών του Δ.Σ. ή/και υπευθύνων πωλήσεων των εταιρειών «Α.....» και «RH.....», ως διαδόχων της εταιρείας «STN Α.....», καθώς και άλλων φυσικών προσώπων, που φέρεται ότι μετέλθαν πράξεις διαφθοράς και τέλεσαν τα ποινικά αδικήματα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας, του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα, δεν είναι δυνατόν να επηρεασθεί η εξέλιξη των επίμαχων συμβάσεων, διότι αυτές μέχρι την ακύρωσή τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση παράγουν όλες τις έννομες συνέπειές τους. Το Ελληνικό Δημόσιο δύναται, όμως, άμεσα και χωρίς να αναμένει την έκδοση οποιασδήποτε οριστικής, τελεσίδικης ή αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης των ποινικών δικαστηρίων, να στραφεί δικαστικά κατά των παραπάνω εταιρειών (ή και φυσικών προσώπων) και να αναζητήσει ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων την ανόρθωση κάθε θετικής και αποθετικής ζημίας του, πρωτίστως δε, το σύνολο των παράνομων πληρωμών που μη νόμιμα προσαύξησαν το τίμημα της κάθε σύμβασης, καθώς και χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη, που αυτό υπέστη. Και τούτο, διότι από το τεθέν από την Υπηρεσία ιστορικό προκύπτει ότι υφίστανται ικανά και επαρκή στοιχεία, που θα μπορούσαν να τεκμηριώσουν και να υποστηρίξουν τέτοιες δικαστικές ενέργειες κατά των ως άνω νομικών ή/και φυσικών προσώπων αφού: (α) Υπήρξε ομολογία αντιπροσώπων ή στελεχών των παραπάνω εταιρειών ότι δωροδόκησαν ή ομολογία υπαλλήλων του Δημοσίου ότι δωροδοκήθηκαν στα πλαίσια σύναψης κάποιων από τις ανωτέρω συμβάσεις, (β) επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 37 εκατομμυρίων ευρώ στην εταιρεία «RH....» από την Εισαγγελία της Βρέμης για το

πρόγραμμα ASRAD, (γ) δηλώθηκε παράσταση πολιτικής αγωγής από το Δημόσιο τόσο κατά των κατηγορούμενων στα πλαίσια της κύριας ανάκρισης, όσο και κατά των εταιρειών, ως αστικώς υπευθύνων, (δ) η εταιρεία «RH...» απηύθυνε την από 23-2-2015 έγγραφη πρότασή της προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας να βρεθεί μια συμβιβαστική λύση, μέσω διαπραγματεύσεων, ώστε να αποφευχθούν δικαστικές διαμάχες για τις εν λόγω συναφείς συμβάσεις, και (ε) συγκροτήθηκε διυπουργική επιτροπή (μεταξύ Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών) προκειμένου, αρχικά, να προσδιορισθεί το ύψος της ζημίας του Ελληνικού Δημοσίου από την ποινικά αξιολογούμενη δραστηριότητα των παραπάνω εταιρειών και περαιτέρω να διεξαχθεί διαπραγμάτευση με τις εταιρίες αυτές, προκειμένου να καταβληθεί ποσό αποζημίωσης στο Δημόσιο, χωρίς η διαδικασία αυτή να επηρεάζει την ποινική εξέλιξη των αντίστοιχων υποθέσεων.

[43]. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Ενόψει της απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα, η προσήκουσα απάντηση στο παρόν ερώτημα είναι ότι η Υπηρεσία ή ο ΕΟΕ στο παρόν στάδιο, με βάση τα στοιχεία που διαβιβάσθηκαν στο ΝΣΚ και το σημείο, που βρίσκεται η κάθε σύμβαση, δεν μπορεί να ανασταλεί ή να διακοπεί η εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου/Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, εφόσον οι επίμαχες συμβάσεις δεν έχουν ακυρωθεί με τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις και οι ως άνω αντισυμβαλλόμενες του Δημοσίου εταιρείες συνεχίζουν να εκπληρώνουν τις δικές τους συμβατικές υποχρεώσεις.

[44]. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 3Α και 3Β ΓΕΝΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Η διαβίβαση στις ανακριτικές αρχές των διοικητικών φακέλων με τις σε εξέλιξη ευρισκόμενες κύριες συμβάσεις προμήθειας οπλικών συστημάτων και των αντίστοιχων συμβάσεων ΑΩ για ποινική διερεύνηση και αξιολόγηση, ακόμα και χωρίς κάν την ύπαρξη υπονοιών για την τέλεση αξιόποινων πράξεων, καθώς και η ύπαρξη απλά και μόνο υπονοιών ή απλής πληροφόρησης για τέλεσή τους, όπως πχ. δωροδοκίας κλπ. πριν από την υπογραφή μιας κύριας σύμβασης προμήθειας οπλικών συστημάτων και της αντίστοιχης ΑΩ ή κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, δεν επηρεάζει την εξέλιξή τους.²⁹

²⁹ Βλ. και ΝΣΚ Β'Τ.ΟΛ. 235/2015 με την οποία έγινε δεκτό ότι η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης από τον Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς δεν εμποδίζει την εξέλιξη της Σύμβασης και την εκπλήρωση των εκατέρωθεν συμβατικών υποχρεώσεων.

[45]. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 3Γ ΓΕΝΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Στο μεν πρώτο σκέλος του ερωτήματος, δηλαδή αν η άσκηση ποινικής δίωξης ή η έκδοση κατηγορητηρίου που θα αφορά την τέλεση πράξεων διαφθοράς, παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας, ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα για εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα, που ενήργησαν μέσα στον κύκλο συμφερόντων, είτε των προμηθευτριών του Δημοσίου εταιρειών, είτε αυτού τούτου του Δημοσίου, μπορεί να επηρεάσει την εξέλιξη μίας τέτοιας κύριας σύμβασης προμήθειας οπλικών συστημάτων και της αντίστοιχης ΑΩ, αρμόζει η απάντηση που δόθηκε στο 1^ο Ειδικό Ερώτημα. Στο δεύτερο σκέλος αυτού, για τις συνέπειες έκδοσης τελεσίδικης ή αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης, αρμόζει η απάντηση ότι προδήλως η αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση μπορεί να επηρεάσει ποικιλοτρόπως την εξέλιξη μίας τέτοιας κύριας σύμβασης προμήθειας οπλικών συστημάτων και της αντίστοιχης σύμβασης ΑΩ, καθόσον το Δημόσιο, εφόσον κρίνει ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, δύναται να ζητήσει με αγωγή, ανταγωγή ή ένσταση³⁰ από το αρμόδιο δικαστήριο την ακύρωση της σχετικής σύμβασης, είτε κατ' ευθεία εφαρμογή των διατάξεων του ν. 5227/1931, είτε κατ' αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2957/2001. Περαιτέρω δυνάμει των διατάξεων του ν. 2957/2001, σε αντίθεση σε αντίθεση με εκείνες του ν. 5227/1931, παρέχεται στο θύμα της διαφθοράς Ελληνικό Δημόσιο και το δικαίωμα να ζητήσει, παράλληλα με την ακύρωση της διοικητικής σύμβασης, την ανόρθωση κάθε ζημίας, που υπέστη από την εμφιλοχώρηση της πράξης διαφθοράς κατά το στάδιο κατάρτισής της, και εναλλακτικά να αξιώσει αποζημίωση για υλική ζημία και ηθική βλάβη με βάση τις ΑΚ 914 επομ. και 932, αποδεχόμενο την ελαττωματική λόγω εμφιλοχώρησης πράξης διαφθοράς σύμβαση.

[46]. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 3Δ ΓΕΝΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Κάθε διάταξη του Εισαγγελέα εκτελείται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 546 του ΚΠοινΔ., μόλις γίνει αμετάκλητη, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Σύμφωνα δε με την παρ. 2 του αυτού ως άνω άρθρου αμετάκλητη είναι η απόφαση, κατά της οποίας δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο ή δεν ασκήθηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο ή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και απορρίφθηκε. Υπό την εκδοχή δε ότι θα υπάρξει αμετάκλητη διάταξη των αρμόδιων εισαγγελικών αρχών, πχ για «πάγωμα» της εξέλιξης μιας σύμβασης προμήθειας οπλικών συστημάτων, η Υπηρεσία ή και ο ΕΟΕ υποχρεούται να συμμορφωθεί προς αυτήν.

³⁰ Πρβλ. ΑΠ 148/1993 ΝοΒ 42, σελ. 188 – ΑΠ 654/1967 ΝοΒ 16, σελ. 249.

[47]. Επισημαίνεται, πάντως, ότι προκειμένου να επιλεγούν οι ενδεδειγμένες κάθε φορά ενέργειες σχετικά με την εξέλιξη μίας σύμβασης, στις οποίες θα πρέπει να προβεί η Υπηρεσία, η τελευταία οφείλει να λάβει υπόψη της και να αξιολογήσει τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά σε συνδυασμό με τα ειδικά χαρακτηριστικά της σύμβασης, το στάδιο υλοποίησής της και το εκάστοτε νομικό καθεστώς που τη διέπει, ώστε να σταθμισθεί αν πράγματι οι όποιες διοικητικές ενέργειες από την πλευρά του συμβαλλόμενου Δημοσίου, που επηρεάζουν με οποιοδήποτε τρόπο τη συμβατική σχέση, κατατείνουν στη θεραπεία του δημοσίου συμφέροντος.

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε

Αθήνα, 21- 7- 2016

Ο Πρόεδρος

ΜΙΧΑΗΛ Α. ΑΠΕΣΣΟΣ

Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠ. ΑΝΔΡΕΟΥ

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους